

Position paper

Duurzaam verpakken

Verpakkingen hebben een belangrijke functie. Zo zorgt een verpakking in veel gevallen voor een langere houdbaarheid, biedt het bescherming en zorgt het ervoor dat je een product mee kan nemen. Zo gaat het voedselverspilling tegen én vergroot het de voedselveiligheid van producten. Naast deze praktische functies hebben verpakkingen ook impact op het milieu. Doel is om die impact zoveel mogelijk te reduceren.

In 2019 hebben de leden van het CBL het [Brancheplan Duurzaam Verpakken](#) opgesteld.¹ In dit brancheplan zijn ambities geformuleerd omtrent het verduurzamen van het verpakkingsproces. De gestelde hoofdambitie is de volgende:

 20%

In 2025 ligt er twintig procent minder verpakkingsmateriaal in de supermarkten en is 95 procent van het verpakkingsmateriaal recyclebaar.

Om deze ambitie te behalen streeft de branche diverse doestellingen per 2025 na:

- Twintig procent minder verpakkingsmateriaal.²
- 95 procent recyclebaar³ verpakkingsmateriaal.
- Honderd procent FSC/PEFC gecertificeerd of gerecycled papier en karton.
- Vijftig procent gebruik van rPET in flessen en trays.
- 25 procent Post Consumer Recycled content voor overige kunststoffen.
- Honderd procent wegwerp- en recycling logo's.

Dit position paper zet uiteen volgens welke uitgangspunten de leden van het CBL werken aan de inrichting van een duurzaam verpakkingsproces en gaat in op diverse stadia van verpakken: van de verpakkingsfase tot de gebruiks- en afvalfase.

¹ In scope van het Brancheplan zijn primaire en secundaire verpakkingen.

² Twintig procent reductie van verpakkingsmateriaal ten opzichte van 2020.

³ Om te bepalen of een verpakking recyclebaar is maken de CBL-leden gebruik van de KIDV Recyclechecks voor vormvaste kunststof verpakkingen, flexibele kunststof verpakkingen en papier & karton. Een verpakking is recyclebaar als deze 'groen' scoort in de Recyclecheck. De aanname is dat verpakkingen van glas en blik 'goed recyclebaar' zijn, evenals secundaire verpakkingen. Drankkartons zijn geclassificeerd als 'beperkt recyclebaar'. Gezien de huidige inrichting van het sorterings- en recyclingsysteem worden deze verpakkingen nog niet hoogwaardig gerecycled.

Verpakkingsfase

Materiaalkeuze

In lijn met het Brancheplan Duurzaam Verpakken maken de leden van het CBL continu diverse afwegingen met betrekking tot materiaalkeuze van verpakkingen. Zo is de recyclebaarheid cruciaal, maar spelen ook andere elementen een rol. Een voorbeeld daarvan is voedselveiligheid. Dit staat vanzelfsprekend altijd voorop, maar ook factoren als de houdbaarheid van een product (inclusief voedselverspilling), CO₂-uitstoot van het logistieke proces en waterverbruik van het productieproces worden in de afwegingen meegenomen.

Alle elementen gezamenlijk leiden tot een bepaalde milieu-footprint van een product-verpakkingscombinatie. Deze milieu-footprint heeft invloed op de materiaalkeuze en kan ertoe leiden dat voor het ene product bijvoorbeeld kunststof de beste optie is en dat voor een ander product papier of zelfs het weglaten van de verpakking de voorkeur krijgt.

Naast bovenstaande afwegingen zijn er een aantal algemene richtlijnen die worden gevolgd voor food en non-food verpakkingen:

Food verpakkingen

a. Kunststoffen

- Inzet op zoveel mogelijk mono-materiaal. Dit is één van de elementen die recyclebaarheid van de verpakkingen ten goede komt.
- Ten behoeve van de recyclebaarheid van verpakkingen krijgt het gebruik van PET, PE en PP de voorkeur.
- Voor food-verpakkingen wordt ingezet op het uitfaseren van PS in verpakkingen.⁴
- Transparante verpakkingen krijgen de voorkeur.⁵ Als dit niet mogelijk is, krijgt licht gekleurd materiaal de voorkeur. Zwart kunststof of donkere kleuren worden idealiter niet gebruikt.⁶

⁴ PS verpakkingen die via het PMD worden ingezameld worden in de praktijk nog niet als een separate stroom gerecycled.

⁵ Dit komt de kwaliteit van de recyclingstroom ten goede.

⁶ Dit voorschrift heeft geen betrekking op de dop van verpakkingen. De voorkeur voor kleurloze of lichtgekleurde doppen zal naar verwachting in de toekomst wel toenemen omdat doppen steeds vaker gesorteerd worden.

- Het is belangrijk dat naar de gehele verpakking wordt gekeken bij de keuzes ten behoeve van de recyclebaarheid. Zo wordt ernaar gestreefd om stickers/labels op bakjes zo recyclevriendelijk mogelijk te maken (met het oog op lijm, inkt en basismateriaal).
- Er wordt gestreefd naar het zoveel mogelijk toepassen van post-consumer recycled content in PET verpakkingen middels het gebruik van rPET. rPET krijgt de voorkeur boven virgin PET. rPP is momenteel nog niet toepasbaar in food-verpakkingen.

b. Papier en karton

- Bij papieren en kartonnen verpakkingen wordt zoveel mogelijk FSC/PEFC gecertificeerd en/of gerecycled materiaal gebruikt.
- Het streven is om enkel laminaat, coating of lak te gebruiken indien dit nodig is.⁷

Non-food verpakkingen

a. Kunststoffen

- Inzet op zoveel mogelijk mono-materiaal. Dit is één van de elementen die recyclebaarheid van de verpakkingen ten goede komt.
- Het gebruik van PE (incl. HDPE) en PP heeft de voorkeur voor non-food verpakkingen. PET wordt idealiter niet gebruikt.⁸
- Ook voor non-food verpakkingen wordt ingezet op het uitfaseren van PS in verpakkingen.
- Transparante of licht gekleurde materialen krijgen de voorkeur. Donkere kleuren of zwart kunststof worden idealiter niet gebruikt.⁹
- Het is belangrijk dat naar de gehele verpakking gekeken wordt bij de keuzes ten behoeve van de recyclebaarheid. Zo wordt ernaar gestreefd om stickers/labels op bakjes zo recyclevriendelijk mogelijk te maken (met het oog op lijm, inkt en basismateriaal).

⁷ Het gebruik van laminaten wordt zoveel mogelijk vermeden, omdat deze vooralsnog niet geaccepteerd worden door papierrecyclers en dus niet recyclebaar zijn.

⁸ Te veel non-food PET in de recyclingstroom belemmert het gebruik van het PET-materiaal in food-toepassingen.

⁹ Dit voorschrift heeft geen betrekking op de dop van verpakkingen.

- Er wordt gestreefd naar het zoveel mogelijk toepassen van post-consumer recycled content in PE en PP verpakkingen middels rPE en rPP.

b. Papier en karton

- Bij papieren en kartonnen verpakkingen wordt zoveel mogelijk FSC/PEFC gecertificeerd en/of gerecycled materiaal gebruikt.
- Het streven is om enkel laminaat, coating of lak te gebruiken indien dit nodig is.

Herbruikbare verpakkingen

De toepassing van herbruikbare verpakkingen is een interessante, maar ingrijpende ontwikkeling. De leden van het CBL staan positief tegenover het testen van herbruikbare verpakkingen. Daarbij moet kritisch worden gekeken naar de schaalbaarheid van deze concepten. Om te bepalen of een herbruikbare verpakking bij een product past is een goed afwegingskader belangrijk.¹⁰ Voedselveiligheid staat hierbij altijd voorop, maar er moet ook gekeken worden naar andere factoren. Dat zijn bijvoorbeeld de impact op het milieu van het productieproces van de verpakking ten opzichte van het aantal gebruikscycli, de houdbaarheid van het product en de bereidheid van de consument om verpakkingen te hergebruiken.

Biobased verpakkingen

De leden van het CBL staan, in lijn met Plastic Pact¹¹, open voor het gebruik van biobased materiaal in verpakkingen en producten. Een belangrijk uitgangspunt voor supermarkten en foodservicebedrijven is dat er enkel biobased materiaal mag worden toegepast indien dit geen negatief effect heeft op de voedselproductie en de biodiversiteit. Dit betekent dat het biobased materiaal van reststromen gemaakt moet zijn.

Composteerbare verpakkingen

De leden van het CBL geven de voorkeur aan het gebruik van recyclebare, herbruikbare of biobased verpakkingen ten opzichte van composteerbare verpakkingen. Composteerbare verpakkingen worden dan ook bij voorkeur niet gebruikt, mede omdat deze in de praktijk slechts beperkt worden gerecycled en vaak worden verbrand. In sommige gevallen leveren composteerbare verpakkingen

¹⁰ Bijvoorbeeld de KIDV Rekentool voor CO₂-impact van herbruikbare verpakkingen.

¹¹ In Plastic Pact is de ambitie uitgesproken om naast minimaal 35% gerecycled plastic zoveel mogelijk duurzaam geproduceerde biobased plastics te gebruiken om het gebruik van primair fossiele plastics te verminderen.

wel voordelen op. Bijvoorbeeld wanneer deze worden gebruikt als inzamelmiddel voor GFT-afval waardoor er meer organisch materiaal wordt verzameld of vervuiling in compost wordt verminderd. Dit is het geval bij GFT-zakken.

Gebruiks- en afvalfase

Nascheiding en retourstromen

De leden van het CBL zijn van mening dat meer ingezet kan worden op nascheiding van stromen die nu bij het restafval komen, zoals bijvoorbeeld met aluminium koffiecups gebeurt. Nascheiding is volgens het CBL voor deze en soortgelijke relatief kleine stromen een reële en efficiënte oplossing die kan bijdragen aan duurzame verwerking. Het CBL is geen voorstander van het creëren van extra verpakkings-retourstromen in de winkel, naast de al bestaande systemen.

Communicatie richting de consument

De retail- en foodservicebedrijven willen er zorg voor dragen dat de consument weet op welke manier verpakkingen moeten worden gescheiden. Wegwerp- en recyclinglogo's kunnen hierbij helpen. Zowel de Nederlandse variant van de Weggooiwijzer¹² als internationale logo's kunnen richting geven.

Het is belangrijk dat consumenten naast het aflezen van logo's op verpakkingen ook kennis kunnen opdoen over het nut van verpakkingen, hoe verpakkingen moeten worden gebruikt en in welke afvalstroom deze thuis horen. Ook is het belangrijk dat er kennis wordt vergaard over keuzes die producenten maken bij het kiezen van verpakkingsmateriaal (papier, plastic, biobased, et cetera). Het CBL is dan ook groot voorstander van consumentencampagnes die deze onderwerpen aansnijden. Naast maatschappelijke organisaties, zoals Milieu Centraal, is ook een belangrijke rol weggelegd voor gemeenten en de Rijksoverheid om deze onderwerpen te behandelen. Ook gremia zoals Plastic Pact kunnen hierbij helpen. Campagnes zijn tevens nodig om bereidheid voor herbruikbare verpakkingen te verhogen.

Om zo eenduidig mogelijk te kunnen communiceren richting de consument, is het van belang dat de afvalinfrastructuur zo uniform mogelijk is ingericht. Het is dan ook aan te moedigen dat gemeenten zoveel mogelijk één lijn kiezen bij de inrichting van inzamelingsystemen. In Europees verband blijft

¹² Zie: [Weggooiwijzer – Kidv Site](#)

het CBL pleiten voor uniformiteit met betrekking tot inzamelsystemen en wegwerpregels, zodat verpakkingen die Europees worden verspreid ook consumentencommunicatie kunnen bevatten.

Bij het CBL zijn aangesloten:

Albert Heijn | Aldi | Bidfood | Boni Markten | Boon Food Group | Coop Supermarkten | Deen Supermarkten | Detailresult | Hoogvliet | Jan Linders | Jumbo Supermarkten | De Kweker | Lekkerland | Lidl Nederland | Makro Nederland | Nettorama | NS Stations Retail Bedrijf | PLUS Retail | Poiesz Supermarkten | Sligro | Spar | Vakcentrum | Groothandel in Levensmiddelen Van Tol | Vomar Voordeelmarkt

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met
Jennifer Muller (manager Duurzaamheid)

jennifer.muller@cbl.nl